

ที่ นร ๑๒๐๖/๒๗

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทน การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร และการแต่งตั้งนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

เรียน อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมทรัพย์สินทางปัญญา ที่ พณ ๐๗๐๒/๔๙๗๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๒๐๖/๔๑๕ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑. กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีหนังสือไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อหารือว่าอธิบดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ สามารถมอบหมายให้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างโครงการ ปฏิบัติราชการแทนหรือมีอำนาจตามกฎหมาย ทั้งสองฉบับได้หรือไม่ และนอกเหนือจากการมอบหมายดังกล่าวกระทรวงพาณิชย์จะสามารถพิจารณาแต่งตั้ง บุคคลดังกล่าวเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนได้หรือไม่ และตามหนังสือที่อ้างถึง ๒. สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งว่า เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จึงจะได้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ได้พิจารณาแล้วเห็นควรแยกประเด็นการพิจารณาเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถมอบอำนาจให้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างโครงการ เป็นต้น ปฏิบัติราชการแทนหรือมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีได้หรือไม่

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ

หรือคำสั่ง...

หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนด แต่หากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ ทั้งนี้ การมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดต้องเป็นการดำเนินการระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการ ซึ่งหมายถึงข้าราชการเป็นหลัก เนื่องจากเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการ โดยต่อเนื่อง ส่วนพนักงานราชการและลูกจ้างมิใช่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการที่จะรับผิดชอบการปฏิบัติงานได้โดยต่อเนื่อง เพราะมีระยะเวลาการปฏิบัติงานตามสัญญาจ้าง จึงไม่อาจมีการมอบอำนาจได้ ฉะนั้น กรณีที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้หารือกรณีให้อธิบดีจะมอบอำนาจให้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างโครงการ เป็นต้น ปฏิบัติราชการหรือมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีนั้น เมื่อปรากฏว่าพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้อธิบดีเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิบัตรไว้หลายประการ อาทิเช่น การวินิจฉัยกรณีผู้ประดิษฐ์ร่วมกันขอเข้าเป็นผู้ร่วมขอรับสิทธิบัตรก่อนมีการออกสิทธิบัตรตามมาตรา ๑๕ วรรคสี่ หรือการมีคำสั่งปกปิดสาระสำคัญและรายละเอียดของการประดิษฐ์ไว้เป็นความลับ ในกรณีที่เห็นว่าการประดิษฐ์ตามคำขอรับสิทธิบัตรเป็นการประดิษฐ์ที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับเพื่อประโยชน์แก่ความมั่นคงในราชอาณาจักร เป็นต้น แต่โดยที่มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดนิยามคำว่า “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญามอบหมายด้วย” จึงถือได้ว่ามาตรา ๓ แห่งบทบัญญัติดังกล่าวได้มีการกำหนดเรื่องการมอบอำนาจของอธิบดีไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว การให้อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะใช้ดุลพินิจมอบหมายให้ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจในการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่อย่างใด

สำหรับกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะมอบอำนาจให้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างโครงการ เป็นต้น ปฏิบัติราชการหรือมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้หรือไม่ นั้น โดยที่มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้” และเมื่อพิจารณาอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ

ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็พบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่นั้นจะมีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเรื่องของการรับคำขอ การตรวจสอบคำขอหรือเอกสาร เช่น การรับคำขอรับสิทธิบัตรตามข้อ ๒ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรเบื้องต้นตามมาตรา ๒๔ (๑) และการดำเนินการตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ การตรวจสอบการประดิษฐ์ตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ การตรวจสอบคำขอรับอนุสิทธิบัตรตามมาตรา ๖๕ เบญจ มาตรา ๖๕ ทศ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ การตรวจสอบการประดิษฐ์ตามมาตรา ๖๕ ฉ และการตรวจสอบการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ประกอบข้อ ๓ และข้อ ๑๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้น เท่านั้น โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มิได้มีอำนาจในการอนุมัติหรืออนุญาตตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่อย่างใด การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติราชการโดยทั่วไป มิได้เป็นอำนาจโดยเฉพาะตัว และเมื่ออำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดนั้น มิได้มีการกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่น หรือห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ การมอบอำนาจในกรณีนี้จะให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือ ในการมอบอำนาจนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งจะต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เป็นข้าราชการเป็นหลัก เนื่องจากข้าราชการนั้นเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการโดยต่อเนื่อง แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจมอบอำนาจให้แก่พนักงานราชการและลูกจ้างให้ปฏิบัติราชการแทนตนเองได้แต่อย่างใด เนื่องจากบุคคลดังกล่าวมิใช่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการที่จะรับผิดชอบการปฏิบัติงานได้โดยต่อเนื่อง เพราะมีระยะเวลาการปฏิบัติงานตามสัญญาจ้าง ดังนั้น กรณีที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาหาหรือมาในครั้งนี้นักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความประสงค์จะมอบอำนาจในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เป็นข้าราชการเป็นหลักเท่านั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถมอบอำนาจให้กับนิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างโครงการ ได้ เนื่องจากนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาดังกล่าวมิได้เป็นข้าราชการ

ประเด็นที่ ๒ นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าสามารถมอบอำนาจให้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างโครงการ เป็นต้น ปฏิบัติราชการหรือมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าได้หรือไม่ เช่น การรับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามข้อ ๒ ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนเป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยกำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้ข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาตามตำแหน่งที่ระบุในประกาศกระทรวงฉบับดังกล่าวเป็นนายทะเบียน เพื่อปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ สำหรับอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติให้นายทะเบียนดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่หลายประการ อาทิเช่น การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนว่ามีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการจดทะเบียนไว้ตามมาตรา ๑๓ การสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๑๕ การมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๑๖ หรือการมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๒๒ วรรคสาม เป็นต้น ซึ่งอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นอำนาจเฉพาะสำหรับนายทะเบียนเท่านั้น และมีใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อกรณีนี้ข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน ข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาก็ย่อมมีอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยผลแห่งการแต่งตั้งนั้น มิใช่เพราะดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาแต่อย่างใด

ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักทั่วไปของการมอบอำนาจ แม้จะได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดอาจมอบอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทน ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ก็ตาม แต่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนั้นจะมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ก็แต่เฉพาะอำนาจในการปฏิบัติราชการโดยทั่วไปของตำแหน่งนั้นเท่านั้น บทบัญญัตินี้มีอาจนำมาใช้กับการมอบอำนาจเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจเฉพาะตัวของผู้นั้นได้ ฉะนั้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าอำนาจนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นอำนาจเฉพาะตัว ซึ่งเกิดจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แล้ว กรณีจึงไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับการมอบอำนาจมาใช้บังคับได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ก็ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจของนายทะเบียนไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ ข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการแต่งตั้งในฐานะนายทะเบียนจึงไม่อาจมอบอำนาจของนายทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้แก่นิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างโครงการ ได้แต่อย่างใด

ประเด็นที่ ๓ นอกเหนือจากการมอบอำนาจให้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างโครงการ เป็นต้น ปฏิบัติราชการหรือมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร หรือกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นการปฏิบัติราชการแทนอธิบดี พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามแต่กรณีแล้ว หากกระทรวงพาณิชย์จะพิจารณาแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อให้มีอำนาจสั่งการในการพิจารณาและ ปฏิบัติตามกฎหมายได้หรือไม่

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการ บริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วขอเรียนว่า โดยที่มาตรา ๗๑/๑๐ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่ตีความและวินิจฉัย ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติ ในกรณีที่เป็นปัญหา มติของคณะกรรมการตามข้อนี้ เมื่อได้รับ ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการ แผ่นดิน ซึ่งแต่งตั้งจาก ก.พ.ร. จึงมีอำนาจหน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ บังคับ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความของกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เท่านั้น แต่โดยที่ข้อหาหรือของกรมทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวมิได้หรือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่เพียงเรื่องเดียว แต่ข้อหาหรือดังกล่าวยังเกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และการแต่งตั้งนายทะเบียนตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินที่จะพิจารณาได้

แต่อย่างไรก็ดี คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหา กฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ประเด็นดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องกันจึง เห็นควรให้ความเห็นในประเด็นกรมทรัพย์สินทางปัญญารือว่า โดยที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ สิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และโดยที่ มาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก็ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยเช่นกัน อีกทั้งเมื่อพิจารณากฎหมายทั้งสองฉบับ ดังกล่าวก็จะพบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่และนายทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีหน้าที่ต้องดำเนินการไว้ใน หลายมาตรา ซึ่งบทบัญญัติบางมาตราก็เป็นการใช้อำนาจในทางปกครอง อาทิเช่น ตามมาตรา ๑๖ แห่ง พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่านายทะเบียนอาจมีคำสั่ง ไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ หรือตามมาตรา ๑๐๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้กำหนดให้

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่รับซื้อ หรือ สถานที่เก็บสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจหรือของบุคคลใดหรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัย เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะแต่งตั้งบุคคลเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อให้มีอำนาจสั่งการในการพิจารณาและปฏิบัติตามกฎหมายอันเป็นการใช้อำนาจทางปกครอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นข้าราชการเท่านั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีอาจแต่งตั้งจากนิติบุคคล บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างโครงการ ได้ แต่อย่างไรก็ดี พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าอาจให้บุคคลธรรมดา พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างโครงการ มาช่วยปฏิบัติงานในบางเรื่องที่มีได้เป็นการใช้อำนาจในทางปกครอง โดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานดังกล่าวก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๘๘๒๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐